

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

AVGUST, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, avgust

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.1-jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Mas'ul muharrir:
Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Bozorboyev Abbasjon, Ravshanov Shavkat

KUNJUT O'SIMLIGINING XUSUSIYATLARI VA UNING HOSILINI YIG'ISHTIRIB OLISHDAGI MUAMMOLARI..... 6-9

Iskandarov Orifxon

TIRIKOTAJ MATOLARIDA SIFAT NAZORATI..... 10-12

Odinayev Mirjalol

"AI-TRANSLATE" TEXNIK HUJJATLARNI SUN'YI INTELLEKT ORQALI AVTOMATIK TARJIMA QILISH VA HUQUQIY MASLAHATLAR AXBOROT TIZIMI – TEXNIK JIHATDAN TARTIBGA SOLISHDA INNOVATSION YECHIM 13-18

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

Karimov Nurbek

TURLI USULDA YERGA ISHLOV BERISHNI SOYA PARVARISHLANGAN MAYDON TUPROG'INING SUV O'TKAZUVCHANLIGIGA TA'SIRI 19-22

TARIX FANLARI

Bobojonova Zuxra

TEMURIY MALIKALARNING HUKMDORLAR HAYOTIDAGI O'RNI..... 23-25

Xalilov Baxodir

ZAMONAVIY KUTUBXONALARNING MAKTABDAN TASHQARI TA'LIMDAGI O'RNI: NAVOIY VILOYATI MISOLIDA..... 26-31

Xoliqova Ra'noxon

"MARKAZIY OSIYODA SUN'YI INTELLEKT TUFAYLI AYOLLAR IMKONIYATLARI: STEM TA'LIMI, GENDER TENGLIGI VA IQTISODIY FAOLLIK SSENARIYLARI" 32-34

Xasanova Nargiza

YANGI DAVR: ILM-FANI INNOVASIYALARIDA AYOL-QIZLAR ISHTIROKINING DOLZARB AHAMIYATI..... 35-38

IQTISODIYOT FANLARI

Salomov Temurbek

THE ROLE OF PILGRIMAGE TOURISM IN ENHANCING THE SERVICE SECTOR: A CASE STUDY OF UZBEKISTAN..... 39-43

Raxmanov Ulugbek

TIJORAT BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING HISOBVARAQLAR REJASIGA MUVOFIQ TAHLILY AVTOMATLASHTIRILGAN NAZORAT MEXANIZMINI YARATISH 44-45

Toshtemirov To'liqin

KICHIK TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING SUN'YI BO'LINISH MUAMMOLARI..... 46-49

Mansurova Sayyora

INNOVATSION PROPTECH-PLATFORMALAR VA ULARNING KO'CHMAS MULK BOZORIGA TA'SIRI 50-53

Rajabov Alibek

INNOVATSION IQTISODIYOTNI SHAKKLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARIH..... 54-57

Ochilov Mels, Sayfiyeva Parizoda

EFFECTS OF INDUSTRIAL POLICY ON THE INVESTMENT ENVIRONMENT: LESSONS FROM GLOBAL EXPERIENCES..... 58-60

FALSAFA FANLARI

Abdullayev Sodiqjon

MILLIY O'ZLIKNI TIKLASH JARAYONIDA EKOLOGIK TAFAKKUR VA SALOMATLIK QADRIYATLARI..... 61-66

Gafurova Munajat

O'ZBEKISTONDA GENDER TENGLIGINI TA'MINLASHDAGI JAMIYAT VA DAVLAT O'RTASIDAGI DIALEKTIK MUNOSABATLARI..... 67-70

Davronov Bahodir

SUN'YI INTELEKT YORDAMIDA AXBOROT MUHITINING GUMANITAR QADRIYATLARGA NISBATAN ASIMMETRIK MUNOSABATI..... 71-76

Latipov Sardor

KORRUPSIYANING TARIXAN SHAKLLANISHI VA TURLARI..... 77-81

FILOLOGIYA FANLARI

Xoliyorova To'lg'anoy

O'ZBEK TILI MILLIY KORPUSINING TA'LIM VA ILMIY TADQIQOTLARDAGI O'RNI..... 82-83

Ro'ziyev Temur

ADABIY-ESTETIK QARASHDA TAFAKKUR VA TUYG'UNING O'RNI..... 84-92

Gulmuradova Sobira

"XUSHKELDI" DOSTONI MATNI TARKIBIDAGI ETNOGRAFIK MANTALARNING MILLIY – MADANIY XUSUSIYATLARI..... 93-95

Qosimova Malika

SINXRON TARJIMADA MASHINA TARJIMASINING AFZALLIKLARI XUSUSIDA..... 96-99

Bahromjonova Shahnoza

HODI ZARIF VA YANAGITA KUNIO ILMIY MEROSI: FOLKLORSHUNOSLIKDA QIYOSIY TAHLIL..... 100-102

Ayimbetova Damekhan

ZAMONAVIY INGLIZ SHE'RIYATIDA HAYVONLARNI TASVIRLASHNING O'ZIGA XOSLIKLARI..... 104-107

YURIDIK FANLARI

Komilov Avazbek

INTIZOMIY JAVOBGARLIK TO'G'RISIDA ISH QO'ZG'ATISH HAQIDAGI QAROR, UNING SHAKLI VA MAZMUNIGA NISBATAN TALABLAR..... 108-110

Shamsitdinova Manzura

TEACHING LISTENING COMPREHENSION..... 111-112

Xadjiyev Azizbek

"IJTIMOIY ADOLAT" TAMOIYILINING XALQARO QONUNCHILIK AMALIYOTIDA YORITILISHI..... 113-116

Уктамов Комрон

РЕГУЛИРОВАНИЕ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ВОД ПЕРВЫМ ВОДНЫМ КОДЕКСОМ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН..... 117-123

Исмоилов Бехрузбек	
ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	124-129

PEDAGOGIKA FANLARI

Qo'shmurodova Aziza	
BOSHLANG'ICH SINFLARDA VATANGA MUHABBAT TUYG'USINI SHAKLLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM METODLARINI QO'LLASH.....	130-133

Mamatqosimova Nodira	
SSENARIY YARATISHDA BADIY ADABIYOT NAMUNALARIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	134-137

Sattoriy Shohruh	
TA'LIM SIFATI USTIDAN NAZORAT MEXANIZMLARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	138-141

Jabborova Umida	
TEXNOLOGIYA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING TEXNIK SAVODXONLIGINI ROBOTOTEXNIKA ELEMENTLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI.....	142-144

Xujanazarova Nozima	
RAQAMLI PLATFORMALARDA IQTISODIY MATNLARNI TARJIMA QILISHGA YO'NALTIRILGAN INTERAKTIV O'QUV TOPSHIRIQLARI VA KEYS-STADIYALARNI YARATISH.....	145-148

Aripjanova Dinora	
RAQOBATBARDOSH RAHBAR SHAXSINI SHAKLLANTIRISHDA MOTIVATSIYA MEXANIZMLARINING SAMARALI MODELI.....	149-151

Dosanova Gulbanu	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARIDA AXBOROT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING DIDAKTIK SHART-SHAROITLARI.....	152-154

Isokov Ravshanbek	
INNOVATIVE APPROACHES TO FOSTERING HISTORICAL MEMORY AND CULTURAL IDENTITY IN STUDENTS.....	155-160

TIBBIYOT FANLARI

Urunbayeva Dilorom, Xudaybergenova Shaxnoza	
XOSHIMOTO TIREOIDITINING KECHISHIDA RUXNING O'RN.....	161-163

Nabiyeva Umida	
GIPERTONIYANING KELIB CHIQISHI VA OLDINI OLISHNING ZAMONAVIY TAMOIYILLARI.....	164-166

PSIXOLOGIYA FANLARI

Polvanov Rasulbek	
INTERNET QARAMLIGI VA SHAXSNING IJTIMOY MOSLASHUVIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR ZAMONAVIY MAUGLI SINDROMI KONTEKSTIDASH.....	167-172

Усманова Лилия	
ТИПОЛОГИЯ СЕМЬИ В УЗБЕКИСТАНЕ: ТРАДИЦИИ, ТРАНСФОРМАЦИИ И СОВРЕМЕННЫЕ ВЫЗОВЫ.....	173-176

ZAMONAVIY INGLIZ SHE'RIYATIDA HAYVONLARNI TASVIRLASHNING O'ZIGA XOSLIKLARI

Ayimbetova Damekhan Maksetbay kizi

Qoraqalpoq Davlat Universiteti tayanch doktoranti,

Email: danyaimbetova@gmail.com

Tel: +998913759827

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8428-8257>

Nukus, O'zbekiston

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy ingliz she'riyatida hayvon obrazlarining (animalistik obrazlar) ifodalanish usullari tahlil etiladi. Asosiy e'tibor Ted Xyuz ijodiga qaratilib, uning "Hawk Roosting", "Pike" va "The Jaguar" kabi mashhur she'rlari asosida hayvonlar orqali zo'ravonlik, instinkt, erkinlik va inson psixikasiga oid mavzular qanday aks ettirilgani yoritiladi. Shuningdek, maqolada W.B. Yeats, D.H. Lawrence, Mary Oliver kabi boshqa zamonaviy inglizzabon shoirlarning asarlaridagi animalistik obrazlar bilan Xyuz ijodidagi yondashuvlar taqqoslanadi. Maqola davomida hayvonlar shunchaki biologik mavjudot emas, balki ramziy, shamanistik, metaforik va psixologik ma'nolarni anglatuvchi vosita sifatida tahlil qilinadi. Hayvoniy obrazlar inson tajribasi, instinkt, madaniyat va erkinlikning murakkab bog'liqligini ochib beruvchi poetik uslub sifatida ko'riladi.

Kalit so'zlar: Ted Hyuz, animalistik she'riyat, shamanizm, ramziy hayvonlar, zamoniy ingliz she'riyati, W. B. Yeats, D. H. Lawrence, Mary Oliver, "Hawk Roosting", "Pike", "The Jaguar", inson psixologiyasi, hayvon obrazlari.

PECULIARITIES OF PORTRAYING ANIMALS IN MODERN ENGLISH POETRY

Ayimbetova Damekhan Maksetbay kizi

PhD researcher at Karakalpak State University

Nukus, Uzbekistan

Annotation. This article analyzes the methods of expressing animal imagery (animalistic images) in modern English poetry. The main focus is on the works of Ted Hughes, exploring how themes such as violence, instinct, freedom, and the human psyche are conveyed through animals in his famous poems like "Hawk Roosting", "Pike," and "The Jaguar." The article also compares Hughes's approach to that of other modern English-language poets such as W. B. Yeats, D. H. Lawrence, and Mary Oliver, who also incorporate animal imagery in their works. Throughout the study, animals are examined not merely as biological beings, but as symbolic, shamanistic, metaphorical, and psychological tools. Animal imagery is viewed as a poetic method that reveals the complex interrelation between human experience, instinct, culture, and freedom.

Key words: Ted Hughes, animal poetry, shamanism, symbolic animals, modern English poetry, W. B. Yeats, D. H. Lawrence, Mary Oliver, Hawk Roosting, Pike, The Jaguar, human psychology, animal imagery.

Zamonaviy inglizzabon she'riyat ko'pincha animalistik obrazlarga murojaat qilib, inson tajribasining ibtidoiy va ongsiz jihatlarini o'rganadi. Yigirmanchi asr she'rlarida shoirlar nafis pastoral an'anadan voz kechib, hayvonlarni instinkt, kuch va afsona timsoli sifatida tasvirlay boshladilar. Ted Xyuz bu yo'nalishning yorqin vakili hisoblanadi: uning to'plamlari (The Hawk in the Rain, Crow) qarg'a, lochin, ilon, yaguar, baliq (sho'rtan) kabi hayvonlarga boy bo'lib, ular yovvoyi tabiatning o'zagini ifodalaydi. Tanqidchilar ta'kidlashicha, "Xyuzning hayvonlari odatda yirtqichlardir... ularning vazifasi tabiat qonunini ulug'lashdir: faqat kuchli tirik qoladi"[2; 187-202-b.]. Boshqacha aytganda, zo'ravonlik va omon qolish T.Xyuzning animalistik she'rlarida qayta-qayta uchraydigan mavzulardir. Mazkur faslda T.Xyuzning animalistik she'rlari William Butler Yeats, David Herbert Lawrence, Mary Oliver va boshqa mualliflarning

namunalari bilan birga tahlil qilinadi.

T.Xyuzning hayvonlar olami zo'ravonlik va omon qolish qonunlariga bo'ysunadi. Adabiyotshunos Pier Paolo Pichiukko ta'kidlaganidek, "Xyuzning manzarasida zo'ravonlik, shafqatsizlik va vahshiylikni aks ettiruvchi obrazlar hukmronlik qiladi"[2; 187-202-b.]. Hayvonlar bu yerda begunohlik timsoli emas, balki faol yirtqichlardir. Masalan, "Hawk Roosting" nomli dramatik monologda lochin o'z hukmronligi haqida shafqatsiz ishonch bilan so'zlaydi:

"I sit in the top of the wood, my eyes closed.
Inaction, no falsifying dream
Between my hooked head and hooked feet:
Or in sleep rehearse perfect kills and eat." [4]

Bu misralar lochinning hatto uyqu paytida ham ov haqida o'ylashini ochiq-oydin tasvirlaydi va uning yirtqichlikdagi "mukammal o'ldirish"lari bilan faxrlanishini ta'kidlaydi. Lochinning beg'am va mag'rur ohangi – u "o'rmon tepasida, ko'zlari yumilgan holda" o'tiradi va "hech qanday aldamchi tush" ko'rmaydi – bu mavjudotning o'zini dunyoning markazi deb hisoblashini ko'rsatadi; u butun borliqni o'z ochko'zligiga xizmat qilishi kerak deb biladi. Xuddi shunday, T.Xyuzning "Pike" nomli she'ri ham o'limli tasvirlar bilan boshlanadi:

"Killers from the egg: the malevolent aged grin." [8]

Mana bu yerda yosh sho'rtan qotil sifatida tug'iladi, uning yovuz tabassumi tug'ma zo'ravonlikni anglatadi. Zamonaviy tanqidchilardan biri (Dr. Miz Alb) "Xyuz sho'rtanni o'ldirish va vayron qilish instinkti bilan tug'ilgan hayvon sifatida tasvirlaydi", deb yozadi [6], bu orqali har bir insonda shunday tajovuzkor tabiiylik yashirin ekanini allegorik tarzda ko'rsatadi. Ushbu she'rlarda yirtqich timsol ustunlik qiladi: eng kuchlilar tabiat qonuniga ko'ra omon qoladi. Bu darvincha mavzu T.Xyuz ijodida takrorlanadi va hayvonni yumshoq qo'lga o'rgatilgan emas, balki ibtidoiy kuchning timsoli sifatida ko'radigan zamonaviy qarashlarga mos keladi.

Bu yovuzlikka qiziqish faqat T.Xyuzga xos emas. W.Yeatsning apokaliptik "The Second Coming" she'ri ham xuddi shunday dahshatli gibril yirtqichni tasvirlaydi:

"A shape with lion body and the head of a man...
And what rough beast, its hour come round at last,
Slouches towards Bethlehem to be born?" [7]

W.Yeatsning tasavvuridagi "dag'al yirtqich" (yarim sher, yarim odam) xristian tartibini buzuvchi, to'xtatib bo'lmas, vahshiy kuchni ifodalaydi. T.Xyuzning lochinidek, u ham shaxsiylikdan holi zo'ravonlik timsolidir. Garchi W.Yeats klassik va bibliyaviy kinoyalarni qo'llasa ham, natija o'xshash: hayvonlar (yoki yarim hayvonlar) qattiqqo'l, yangi dunyoning darakchilari sifatida paydo bo'ladi. Shunday qilib, zamonaviy shoirdlar ko'pincha hayvonlarni yuksak yoki dahshatli kuch bilan tasvirlaydilar – bu "qonli toshqin" va yirtqich instinkt tili orqali urushdan keyingi xavotirlarni va tabiatning qorong'u tomonini aks ettiradi.

Barcha zamonaviy animalistik obrazlar ham faqat zo'ravonlik bilan bog'liq emas; ko'plab she'rlarda cheklov va yengilmas ruh o'rtasidagi qarama-qarshilik ko'rsatiladi. T.Xyuzning "The Jaguar" she'ri bunga yorqin misoldir. Bu she'rda hayvonot bog'idagi charchagan, qafasda o'tirgan hayvonlar harakatsiz, ammo yagona yaguargina "temir panjaralardan aylangan" yuradi, go'yoki asirlik unga mutlaqo ahamiyatsiz. Bunda T.Xyuz tomoshabinlarning reaksiyasini quyidagicha tasvirlaydi: "olomon to'xtab, hayratda qaraydi, xuddi bola tushdagi manzaraga boqgandek, yovvoyi g'azab bilan qafas qorong'isida shoshilayotgan yaguarga

tikilib". Yaguar ko'zlari "olovda ko'r" va uning yurishi shiddatli hamda erkin. She'rning kulminatsiyasida shoir shunday deydi:

"His stride is wildernesses of freedom:

The world rolls under the long thrust of his heel".[7]

Ushbu satrlarda qafasdagi hayvon paradoks ravishda cheksiz ozodlikni ifodalaydi. Muhimi shundaki, she'r yaguarining ruhi asirlikda ham yashashda davom etishini urg'ulaydi. Shunday qilib, T.Xyuz odatdagi obrazni teskari qiladi – inson kichik va cheklangan, ammo yaguarining mohiyati hech qachon asir qilib bo'lmaydigan kuchdir.

Bu erkinlik va qamoq o'rtasidagi ziddiyat zamonaviy she'riyatda qayta-qayta uchraydi. Masalan, D.H.Lourensning "Snake" nomli she'rida lirik qahramon bir novdadan suv ichayotgan ulug'vor ilonga duch keladi. Ilon sokin harakat qiladi, go'yo hech narsadan qo'rqmagandek; bu paytda hikoyachi esa madaniyat orqali singdirilgan qo'rquv bilan chinakam hurmat o'rtasida ikkilanishda qoladi. U shunday mulohaza yuritadi:

"But must I confess how I liked him,

How glad I was he had come like a guest".[11]

Ilonning osoyishta qadr-qimmatini, qahramonning uni o'ldirishga qaratilgan no'noq urinishlari bilan keskin ziddlikda turadi. Oxir-oqibat, ilon jo'nab ketadi, odam esa bu yo'qotishdan afsuslanadi. Bu yerda hayvon erkin – hatto vaqtincha bo'lsa ham – insoniy qoidalar esa yuk bo'lib qoladi. Bu holat T.Xyuzning "The Jaguar" she'ridagi asosiy g'oya bilan hamohang: chinakam erkinlik yovvoyi inoyatdan iboratdir.

Boshqa tomondan, ba'zi shoirlar animalistik obrazlardan ziddiyat emas, balki uyg'unlikni madh etish uchun foydalanadilar. Amerikalik tabiat shoiri Meri Oliver "Wild Geese" nomli she'rida shunday yozadi:

"Meanwhile the wild geese, high in the clean blue air,
are heading home again.

Whoever you are, no matter how lonely,
the world offers itself to your imagination,
calls to you like the wild geese, harsh and exciting–
over and over announcing your place
in the family of things."[5]

M.Oliverning g'ozlari tabiatdagi uzluksizlik va tegishlilik timsolidir. Bu yerda hech qanday qafas yo'q – M.Oliver o'quvchisining o'zidagi ichki chaqirig'ini g'ozlarning ko'chishdagi chaqiriqiga qiyoslab taskin beradi. She'rning ohangi yumshoq va o'ziga tortuvchi, bu esa T.Xyuzning shafqatsizligidan butunlay farq qiladi. Shunga qaramay, M.Oliver asarlarida ham animalistik obrazlari individni kengroq tabiat tartibiga bog'laydi; bu esa hayvonlar inson haqida muhim haqiqatlarni ochib berishi mavzusini yana bir bor aks ettiradi.

T.Xyuz ijodidagi animalistik obrazlar deyarli hech qachon shunchaki obraz sifatida ko'rsatilmaydi; ular ko'pincha metaforik yukni ko'taradi yoki yarim insoniy faoliyatga ega bo'ladi. Pier Paolo Piciucco ta'kidlaganidek, T.Xyuzning animalistik she'rlari ko'pincha "hayvon va inson o'rtasidagi aniq bog'liqlikni... shamanistik amaliyotlar orqali" ko'rsatadi [2; 187-202-b.]. Bu nuqtai nazardan, shoirning yirtqichlari ruhiy yo'lko'rsatuvchilar yoki alter-egolar sifatida harakat qiladi. Hayvonlar uzoqdagi obyektlar emas, balki mistik uzviylikning faol ishtirokchilaridir. T.Xyuz ularning antropomorfik (insonsimon) xususiyatlarini kuchaytiradi: qarg'aga o'xshash mavjudotlar "Ted Xyuzning she'riyatida, shuningdek, uning vulqon kabi

to'liqlanayotgan tasavvurida yashaydi"[3]. "Hayvonlardagi shafqatsiz instinktiv kuchni ulug'lash" orqali T.Xyuz aslida insonning ichki vayronkor istaklariga ovoz bermoqda [2; 187-202b.]. Shamanistik rivoyatlarga chuqur qiziqqan shoir sifatida T.Xyuz hayvonlar orqali odamga hayotiy kuchni ochib berishga intiladi, ularni ongsiz energiyaga yo'l ochuvchi vosita sifatida tasvirlaydi.

Hayvonlarning ramziy roli boshqa zamonaviy shoirlar ijodida ham uchraydi. W.Yeatsning "Second Coming" she'rida cho'ldan ko'tarilayotgan sfinksga o'xshash maxluq haqiqiy mavjudotdan ko'ra, tarixning zo'ravonlik to'liqlarini ifodalovchi timsol sifatida ko'rinadi[9]. D.H.Lourensning "Snake" she'rida esa hayvon inson psixologiyasining ko'zgusiga aylanadi: gapiruvchi ichki "ovozlar" uni ilonni o'ldirishga undaydi – bu jamiyatdagi qo'rquvni aks ettiradi, biroq u ilonning borligidan "sharaflangan"ini ham his qiladi[11]. Ilonning bibliyaviy ramziyligi (donolik va xavf timsoli sifatida) inson vijdoni bilan uyg'unlashadi. Shunday qilib, hayvon o'z tabiatidan yuksalib, jasorat, ayb va najot kabi mavzularni o'rganish vositasiga aylanadi.

T.Xyuzning o'z ijodida ham "Hawk Roosting" she'ri hokimiyat tuzilmalarining allegoriyasi sifatida talqin qilinishi mumkin. Lochinning o'zini xudodek ko'rishi va qimirlamas ko'zlari totalitar intilishni anglatadi. Tanqidchi Stiven Ennis T.Xyuzning "The Jaguar" she'rini "she'r yozish jarayonining o'zini mifga aylantiruvchi obraz" deb ta'riflab, hayvonni bevosita poetik ijodning metaforasiga aylanishini ta'kidlagan[1; 55-b.]. W.Yeatsning T.Xyuzdan oldin yozilgan "Leda and the Swan" she'rida esa mifologik oqqush – Zevs orqali jinsiy zo'ravonlik va siyosiy inqilob mavzusi yoritiladi[10]. Umuman olganda, zamonaviy inglizabon she'riyatda hayvonlar ko'pincha ichki yoki ijtimoiy haqiqatlarni – ba'zida ruhiy yo'l boshlovchi, ba'zida insoniy ego aks ettiruvchisi, ba'zida esa arxetip kuchlar sifatida ifodalaydi.

Animalistik obrazlar britan va amerikalik zamonaviy she'riyatda muhim o'rin tutadi, biroq ular madaniy farqlarga ko'ra turlicha talqin etiladi. Masalan, W.B.Yeats (irlandiyalik bo'lsa ham ingliz she'riy an'anasi doirasida yozgan) oqqushlarni bir necha bor ulug'lagan: "The Wild Swans at Coole" she'rida u qarish haqida oqqushlarni tomosha qilish orqali mulohaza yuritadi. Uning mashhur "Second Coming" she'rida esa nafis lochin va lochinching tasviri vahimali, sher tanali maxluqqa o'zgaradi[9], ya'ni hayvoniy shakllar orqali tarixiy halokat ifodalanadi. D.H.Lourens (britan) esa "Snake" va "Fish" kabi asarlarda oddiy hayvonlarni sivilizatsiya tomonidan bostirilgan tabiiylikning timsoli sifatida ishlatgan. Amerikalik modernistlar – xususan Marianne Moore va Wallace Stevens – hayvonlarga ko'pincha istehzo yoki mavhumlik bilan yondashadi. M.Moore o'zining aniqlik bilan yozilgan kuzatuv she'rlarida uning o'zi aytganidek "ajoyib allegorik tanqid" taqdim etadi. Bugungi amerikalik tabiat shoirlari, masalan Mary Oliver esa "Wild Geese" she'rida bo'lgani kabi hayvonlar orqali joyni his qilish va ruhiy tasalli topishni taklif etadi.

Garchi T.Xyuz ko'pincha o'zining yovvoyi obrazlari bilan ajralib turasa ham, boshqa ko'plab shoirlarning ham o'ziga xos "animalistik she'rlari" mavjud. Masalan, Ezra Poundning "The Return" she'rida lochin tasvirlanadi – bu obraz marosimiy qurbonlikni eslatadi. Shoir W.H.Auden esa "Musee des Beaux Arts" asarida bema'ni holda qarab turgan sigir boshini tasvirlab, animalistik obrazdan insoniy befarqlik haqida fikr bildirish uchun foydalanadi. Yaqin yillarda amerikalik shoirlar W.S.Merwin va Gary Snyder hamda irlandiyalik Seamus Heaney kabi adiblar hayvonlar haqidagi pastoral yoki mifologik asarlar orqali ekologik va ma'naviy muammolarni yoritishdi. Bu turli ovozlarni birlashtiruvchi jihat shundaki, ular hayvonlarni

she'riyatda ko'pincha so'zlar bilan ifoda etib bo'lmaydigan tushunchalar ramzi: tabiatning begonaligi, aqlga sig'maydigan instinktlar va inson hayotining ongsiz asoslari sifatida qabul qiladilar.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ingliz she'riyati hayvonlarni murakkab va ko'pincha hayratlantiruvchi tarzda tasvirlaydi – bu yondashuv sentimental pastoral an'anadan ancha farq qiladi. Ted Xyuzning ijodi bu spektrning bir chekkasida turadi: uning lochinlari, yaguarlari va sho'rtanlari zo'ravonlik, hukmronlik va inson psixikasi bilan shamanistik bog'liqlik timsollaridir[2; 187-202-b.]. "Hawk Roosting", "Pike" va "The Jaguar" kabi she'rlarning tahlili orqali ko'ramizki, T.Xyuz ibtidoiy omon qolish va hayvoniy quvvatni inson madaniyati doirasida ham ulug'laydi. Biroq zamonaviy she'riyat manzarasi faqat shafqatsiz obrazlar bilan cheklanmaydi – unda muloyim va mifologik animalistik obrazlar ham mavjud. W.Yeatsning bashoratchi lochinlari va maxluqlari, D.Lourensning o'z-o'ziga boqadigan iloni va Mary Oliverning bag'rikeng g'ozi kabi obrazlar ozodlik va asirlik o'rtasidagi ziddiyat, yirtqich va o'lja o'rtasidagi kuch munosabatlari, hamda insoniy hissiyotlarning hayvonlarga ramziy proyeksiyasi kabi doimiy takrorlanuvchi mavzularni o'zida jamlaydi. Uslub jihatidan, zamonaviy shoirlar jonli va tasvirga boy tilni afzal ko'radilar hamda ko'pincha hayvonning ovozi yoki nigohini jonlantiradilar. Har bir shoir animalistik obrazlar orqali – bu dunyoning tartibi yoki betartibligi, sivilizatsiya tomonidan bostirilgan instinktlar, yoki tabiatning taskin beruvchi davomiyligi kabi muhim bir haqiqatni ochib beradi. Har bir holatda, hayvon insoniyatning eng chuqur instinkt va qo'rquvlari (yoki umidlari) uchun ko'zgu vazifasini bajaradi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Enniss, Stephen. 'Self-Revelation, Self-Concealment & the Making of the Ted Hughes Archive', in Ted Hughes: Alternative Horizons, ed. by Joanny Moulin (London: Routledge, 2005), p. 55.
2. Piciucco, P. P., et al. The Use of Animal Imagery in Ted Hughes's Animal Poems. In: Word and Image in Literature and the Visual Arts. Mimesis, 2017, Vol. 4, pp. 187–202.
3. Singh, M. A Study of Animal Imagery in Ted Hughes' Poetry. Journal of English Language and Literature, 2018, Vol. 5, No. 1.
4. <https://allpoetry.com/Hawk-Roosting>
5. <https://livelovesimple.com/wild-geese-mary-oliver/>
6. <https://poemanalysis.com/ted-hughes/pike/>
7. <https://www.poeticous.com/ted-hughes/the-jaguar>
8. <https://www.poetrybyheart.org.uk/poems/pike>
9. <https://www.poetryfoundation.org/poems/43290/the-second-coming>
10. <https://www.poetryfoundation.org/poems/43292/leda-and-the-swan>
11. <https://www.poetryfoundation.org/poems/148471/snake-5bec57d7bfa17>

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR**
VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, avgust

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 1-
jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Barcha huqular himoyalangan.
© Science problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.